

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

8 kr., če so tiska 1krat,
12 " " " " 2 " "
15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se
mena primerno zmanjša.

Rokopisi

ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištvu
(administracija) in ekspedicijska na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
veljajo 60 kr. več na leto.

Vredništvo v Hiltnerjevi ulici
št. 6.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Ustavoverna adresa.

Kmalo bodo iztekli mandati državnih poslancev. Liberalna stranka je v svoji večini vedno strankarske namene imela pred očmi, ter je tako zgubila vse zaupanje celó pri nemškem prebivalstvu, kakor so pokazale zadnje volitve v deželne zbornice.

Da bi svojo veljavo nekoliko popravili in pokazali, da so nevstrašljivi, stavijo se v zadnjem tretnotku po robu, in nasprotujejo zasedenju Bosne. Izbrali pa so si jako nesrečen predmet, in pokazali s svojo adresom do cesarja svojo popolno državniško revščino in nezmožnost za vladanje velike države.

Kakor velikan jim stoji naš poslanec grof Hohenwart nasproti in ničevemu jecanju so podobni vsi razlogi, ki jih njegovemu govoru nasproti postavljajo. Kaj hoče ta adresa, ki so jo sklenili? Kaj hočejo pač z njo početi? Nemogoče je, da bi se vojna iz Bosne nazaj poklicala, nemogoče, smešno, absurdno, sramotno bi bilo, po tolikih žrtvah deželo Turkom nazaj dati; Avstrija bi s takim korakom pred celim svetom priznala, da ni zmožna rešiti naloge, ki jo je sprejela od berlinskega kongresa. Rusija tudi nikdar ne bi pripustila, da se Bošnjaki vnovič turškim rabelnom izročé; bosenski kristjani sami se nečejo nikdar več ukloniti pod turški jarem, in ustaja bi se takoj ponovila.

V strankarski zagrizenosti zahtevajo nemški liberalci ponižanje nekdanje tako mogočne in slavne Avstrije, ter se morajo s tem osmešiti pred celim svetom, in pri cesarskem dvoru vsako zaupanje izgubiti. S to adresom so se sami zatožili, obsodili in uničili. Ustavoverna

vlada je nemogoča postala, državni zbor pa nema drugega pričakovati, ko razpuščenje.

Nadejajo se sicer, da bodo pri novih volitvah zopet zmagali; pa s slepoto so vdarjeni, ako gojijo tako upanje. Stranka razpada, ona je s svojo modrostjo čisto pri kraji, zgubila je zaupanje ljudstva. Ako bi jim prav vladni aparat pomagal, zgubili bodo mnogo sedežev; kaj še le, ko bi se volitve vršile pod kakim federalističnim ali vsaj nevtralnim ministerstvom! Slovenci jim lahko vzamemo na Kranjskem tri sedeže, na Štajerskem enega ali dva, na Koroškem dva, morda tudi v Istri katerega. Po drugih deželah niso nič bolj trdni. Notranji prevrat je neizogibljiv in je samo še vprašanje časa.

S to adresom so si liberalci sami stol pod nogami izpodbili. Našo notranjo politiko so še vedno odločevali znanje razmere; ustavoverci pa so se vzdržavali na krmilu, dokler so se ravnali po pritisku zunanje politike; prvi poskus, ustaviti se temu pritisku, jim bo vrat zlomil.

Bi je pa ta poskus tudi tako nesrečno, tako abotno napeljan in izvršen, da mora vsak politik njegovo popolno propast naprej videti. Naša državna zbornica se sploh do zdaj nikoli ni pečala z vnanjo politiko, in je v tej stroki jako malo izurjena. Edini Nace Kuranda je tu pa tam segal na to polje, in še on s tako nespretnostjo, da je postal stalna figura humorističnih listov.

Notranja politika se lahko posname po drugih državah; in takó so naši liberalci tudi delali: če so drugodi duhovnike preganjali, rekli so: „dajmo jih še mi“, če so drugje skle-

nili civilni zakon, nove šolske postave ali kaj takega, rekli so vselej: „dajmo še mi tako“.

Zunanjo politiko pa mora vsaka država svojo imeti, tu se pravi: sam misli, sam se varuj, sam se brani; za ta posel je treba originalnosti, je treba ženijev, in ravno takih nemško-liberalna stranka nema, ker Kavnic, Cavouri, Bizmarki in Ignatijevi so redko, redko sejani. Vsa ustavoverna modrost v tem položaju je ta, da kličejo: „mi nečemo Bosne, mi nečemo nositi teh stroškov za okupacijo, mi nečemo, da se državni zbor v takih vprašanjih prezira“, kaj pa da prav za prav hočejo, tega ne povedó, ker tudi nič pametnega povedati nemajo.

Zato jim je grof Hohenwart dobro povedal, da njih cela adresa je veriga samih negacij. Na podlagi samih negacij se pa ne dá sestaviti noben program za unanjo politiko, in ko bi vladar nemškim liberalcem prav vstreči hotel, tega ne more, ker ne povedó, kaj hočejo. Poslanec Demel je sicer rekel, da je bilo treba Rusom vojsko napovedati; pa to se ložej reče, nego stori. Medveda pač kličejo, dokler ga ni blizo, ko bi pa v resnici prilomastil, bodo sedaj tolikanj pogumni liberalci prvi, ki bodo miriti začeli in pred vojsko svarili.

Spominjamo se, da so v zadnji vojski naši uradni listi enkrat že tako pisali, kakor bi bila vojska z Rusijo pred durmi. Tačas je „Neue fr. Presse“ v družbi z drugimi ustavovernimi listovi strašno javkati začela, in za božjo voljo prosila, naj se ta vojska ne prične, „ker — je že vse prepozno“. S programom, na katerem stoji vojska zoper Rusijo, še Madjar Andrassy ne vé, kaj početi, in če ta program vendar le oživiti hačejo, morali bodo pač Naceta Ku-

Škof orleanski F. Dupanloup.

Škof orleanski je preminul... A vprašamo se sedaj, je li to istina, da je poklical Bog k sebi našega častivrednega učitelja, ki je s svojim izgledom in naukom nas podpiral, vzbujal in tolažil še v nevarnosti žalostnega našega časa. Navajeni smo bili opazovati v srcu našega velikega škofa toliko moči in poguma, toliko stanovitnosti in vzvišene navdušenosti, da smo se skoro sprijaznili z mislijo, ki bi imela pridružiti k vidnim bojem, trajavšim malo da ne pol stoletja, za vero, domovino, za resnico, pravico in svobodo, še nekatera leta, v kojih nam on pokaže nova dela svoje požrtvovalnosti, nas dovede v nove b. je, in to o času, ko je bodočnost Francije tako temna — nevarnost sv. Stolice tako velika.

Ali Bog je previdel, da je častivredni prelat učinil na zemlji dosti dobrega. Dal mu je toraj zasluženi pokoj, katerega bi si tu ne bil mogel pridobiti, dokler bi bil kak neprijatelj Cerkve in Francije.

Kako krasno je življenje biskupa Dupan-

loup! Sleherno njegovo dejanje, storjeno z besedo ali pa s peresom, kaže nam vzvišenost njegovega, poroča nam o samostojnosti razuma njegovega, svedoči nam velikost duha in mogočno njegovo delovanje.

Rad se je pogovarjal z velikaši kakor tudi s priprostim ljudstvom. Podpiran in vojen od Boga, vedel je ceniti lastnosti vsakoterega človeka. Sklenil pa je osobito žrtvovati vse svoje moči vzgojevanju mladosti.

Kakor vse delavne može, tako je tudi biskupa orleanskega obdajala od vseh strani zavist in sovražnost. Neprijatelji Cerkve zalezovali so ga dan na dan; skušali so ga pogubiti.

Drugi, kojim ni bilo dano — vsaj mi si tako mislimo — dovoljno poznati biskupa Dupanloupa, razširjevali so sem in tje o njem nerazumljive predsodke in laži.

Toda vsakdo, ki je sledil njegov življenje in delovanje, svedoči nam pravo junaško nesebičnost, velikodušnost, pobožnost in, dejal bi, svetost vzvišenega prelata.

Edina njegova last bila je misel na Cerkve in Francijo; vera in domovina, te dve

imeni bili ste vedna predmeta njegove ljubezni in delovanja njegovega.

Do poslednjega izdihljeja svojega imel je edino željo, da bi videl sv. Stolicu oproščeno vseh protivnikov, da bi se Francija povrnila k plodonosnemu miru, k modri svobodi in pravem napredku.

Celo dolgo življenje škofa Dupanloupa bila je le ena nepreprekljiva borba za vero, vedno spodbujevanje k spreobrnjenju.

Takovi bili so njegovi nazori o poslanju kneza in biskupa.

„Ne mislite si“, rekal je svojemu duhovstvu, „kakor bi že sama nepremagljivost cerkve mogla razgnati iz sveta vso temoto. Treba je tudi našega delovanja in našega potu. Bogu se je zdelo primerno, naložiti nam delo v dolžnost. Če vas je on izvolil duhovne, hotel je, da stanovitno delujete, neprenehoma blodnjo in zmote iztrebljujete, ki vsaki dan iz nova poganjajo.“

V začetku novega javnega življenja v Sorbonne imel je predavanja, kojim predmet bil je Voltaire, oni bedasti skeptik, ki je brez

fando ali pa kacega Fuxa za ministra zunanjih zadev narediti, vsaj je znano, da zna tudi otrok konja jahati, dokler ga konj ne strese.

Važen in osodopolen je čas za našo državo, „aber der grosse moment findet ein kleines geschlecht — prišel je imeniten trenotek, pa našel je boren, malosrčen rod.“ Če bi bila Avstrija posegla s krepko roko v vzhodno vprašanje, in čas za to še ne bi bil zamujen, mogla bi se vkoreniniti in ojačiti na nepričakovan način, ter zagotoviti si bodočnost za stoletja naprej. Tesnosrčna stranka pa, ki je sedaj na krmilu, se hoče prostovoljno izključiti od vzhoda, kakor je bila siloma izključena iz Nemčije in Italije; pozni zgodovinar pa se bo čudil, kako je bilo mogoče, da se je takim politikom vladarstvo velike države prepustilo.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 8. novembra.

Adresa državnega zbora se ne bode po posebni deputaciji izročila presvitlemu cesarju, ampak predsednik jo bode poslal ministerskemu predsedništvu, ki jo bode izročilo kabinetni kanceliji cesarjevi. Tudi zadnja adresa l. 1873 je bila izročena ministerskemu predsedništvu, ki je nato pismeno odgovorilo državnemu zboru, da so cesar blagovolili adreso sprejeti. Tudi sedaj drugačne rešitve ni pričakovati. — Glede adresne obravnave tudi nasprotni in vradni listi kakor „N. Fremdenblatt“ in „Presse“ pripoznavajo, da je bil Hohenwartov govor med vsemi naj izvirnejši, in da so bili sploh le dejanski razlogi, s katerimi so nasprotni govorniki Hohenwart, Fanderlik, Liechtenstein in Groholski svoje nazore vtrjevali.

V Ogerskem zboru so 5. t. m. volili delegacijske poslance potem pa so rešili predlog, da naj se ministerstvo toži. Za predlog je glasovalo 95, zoper njega pa 170 poslancev. To priča, da ima ministerstvo Tiszovo še jako močno stranko na svoji strani. To priča tudi adresa, ktero obravnava gosposka zbornica in ki obžaluje ministersko krizo, ker so načela dosedanje vlade dajala upanje, da se bode že skoraj vravnalo ravnotežje pri državnih dohodkih in stroških. Kako da hočejo Madjari to doseči, je prava uganjka. Za prihodnje leto jim bode neki primanjkovalo 125 milijonov goldinarjev in če pojde tako naprej, bankerotu ošabni Madjari ne bodo odšli. Kdor

ima tedaj kaj madjarskih obligacij, naj se jih skuša skoraj iznebiti, da ne bode prepozno.

Vnanje države.

Pruski deželni zbor se snide 19. t. m. Neki telegram iz Rima poroča o novi poskušnji vatikana, da bi se izpraznjene cerkvene službe zopet nastavile, ne da bi imelo to kak vpliv na dalje definitivne obravnave. Tudi se pristavlja, da hočejo papež imenovati nekaj novih kardinalov.

V francoskem senatu imajo konservativci dozdej še večino in so se te dni posvetovali, ktere 3 može bi izvolili za dosmrtno starašine namesto umrlega škofa Dupanloup, generala Charetona in državnega prokuratorja Renouarda. Vsled novih volitev pa bode Gambetta po raznih okrajih pridobil 24 svojih privržencev in vsled tega tudi v starašinstvu dobil večino na svojo stran. Ker l. 1880 poteče obrok za predsedništvo Mac Mahonovo, skoraj ni dvoma, da bode Gambetta tedaj, če ne morebiti že prej postal tudi formalno predsednik francoske republike, ktero dejansko že zdaj vlada.

Iz Carigrada poroča „Pol. Corr.“, da bode veliki vezir Savfet paša odstopil in da na njegovo mesto pride bivši sultanov tajnik in sedanji bruski guverner Said paša. Vlada turška naznanja, da bode vstanek v Macedoniji že skoraj zadušen, ker ga Rusi več tolikanj ne podpirajo. Turki vedno zvrčajo na druge, kar navadno sami zakrivé. Njihovo surovo in grozovito ravnanje mora ljudi razburiti, in namesto da bi se vstanek polegél, se vsled tega še razširja. Poroča se namreč, da so turški vojaki prestopili grško mejo in da so Turki v Spamicu in Kostoriji poklali kristjane. Ali pri takem ravnanju kristjani morejo ostati mirni?

Grško novo ministerstvo je čez 3 dni že odstopilo. Trikupis je namreč želel, da naj se državna zbornica razide, ki pa tega ni storila, ampak z 80 glasovi proti 79 ministerstvu izrekla nezaupnico in ga s tem pripravila k odstopu.

Izvirni dopisi.

Iz Loke, 7. novembra. Danes popoldne ob dveh je mestna srenja v Škofjeh Loki izvolila si za častnega občana mnogozaslužnega g. dr. Janez Bleiweis. Živio! — Narodni župan g. Blaž Mohar je pooblaščen,

da izvrši dotični sklep. — Narodna Čitalnica ima 17. novembra zvečer izreden občan zbor; na dnevnem redu je: imenovanje častnih udov.

Od Soče, 30. oktobra. (Goričani 1848—49. l. in pa zdaj; laški blagri pa letina.) — **Konec.** — Kaj pa menite, kakšni blagri bi nas o slučaju zedinjenja z Italijo zadel? Mar ne vemo mi ob meji slovenske Benečije bivajoči, kakšne blagre naši bratje tam uživajo? Naj le nektele tu naštejemo: Sindiki (ali župani) niso tam svobodno voljeni, marveč „sindik“ je tam popolnoma vladno orodje, ki pa ima veliko (!) oblast civilne poroke, ki so katoliškim načelom naravnost nasprotné, sklepati, taki poročenci se — se ve dà, — pred javno pa samo eden ali dvakrat z bobnom oklicujejo, drugače pa, ako hočejo iti v cerkev, gredó, sicer pa niso primorani iti se dat po katoliški šegi zakramentno poročiti, kar pa večina njih, če le količkaj katoliško čuti, vendar le stori, zlasti pa ne opusti beneških slovenskih poročencev noben cerkvenega zakonskega blagoslovljenja. Drugi blagor, s katerim nas hočejo osrečiti, je ta, da je ravno pri vsaki jedi najpotrebniši „artikel“ t. j. sol, silno draga. Pri nas stane kilo soli 10—11 soldov, v sosednji Benečiji, kakor po vsej Italiji pa 26 soldov. Posebno pa teži davek, kterege ostala Evropa še ne pozná, na nizkem in kmečkem prebivalstvu in ta je mlinski davek, ali davek od mélje (Mahlsteuer). Od vsakih 10 kilogramov turšične moke se plačuje po 4 kr. ali eno „palásko“, od pšenične pa po 8 kr. Ravno tako se mora plačevati od vsacega prešiča, ki ga domá zakoljejo, precejšen davk, preračunjen po teži živali. Blizo enako od vsih drugih rabljivih reči in vžitnin. *) Romarji k sv. Krvi ali drugam potujoči in od naših krajev ne smejo več kruha ali drugega živeža čez mejo seboj nesti, kakor za eu dan, da bi le v blaženi Italiji več potrosili. Tabak je silno drag, za eno palánko ali 4 krajcarje ga je komaj za eno dobro lúlo. Prijatelj, ki je bival preteklo poletje v abanskih toplicah, mi je pisal, da najboljše in najdražje laške smodke niso za nič, smrdé kot kaga in da se nobene ne dajo našim „viržinkam“ še primerjati ne! Naših slovenskih molitvenih bukev ne smejo tam prodajati, sicer jih konfiskujejo in prodajalce,

(*) Ravno slišimo o novem davku, vsled kterege bo morala vsaka hiša od ognjišča plačevati itd. Pis.

milosrčnosti hotel osmešiti ne le pravico marveč tudi vero in ljudske nade. Odškoduje pa nas za tolažila sv. vere z grozami, ki nastanejo vsled notranje praznote in ničevnosti.

Naš Dupanloup govoril je primerno o njegovi pisateljski delavnosti; hvalil je njegov čisti, izpiljeni in lahki slog. Toda takoj odkril je tudi napake, neznačajnega onega moža. Pobil je nevredneža z njegovimi lastnimi besedami; sklicevaje se na zdravi razum človeški in čast njegovo, izrekel je govornik: Takov je ta malik! Kakošni so njegovi učenci?

Ni še davno, kar so hoteli nasledniki in zastopniki Voltairovi tajiti nevednost neverjetnih besed, ali v resnici jih nikakor niso mogli pobiti. Tajili so posamne besede, ko so imeli celo knjigo v roki. Pokazali so se prave učence Voltairove.

Čez nekoliko let (1849) postal je duhoven Dupanloup škof orleanski, — v škofiji, katero je do poslednje svoje ure ljubil ko pravo domovino.

Tu ste se njegova ognjena gorečnost in delavnost razvile v najlepšej krasoti.

Že takrat mikalo ga je osobito imenitno vprašanje, od kojega zaviseva bodočnost družbe človeške: — vzgojevanja dece. V Saint-Nicolas du Chardonnet vedel si je s svojo očetovsko nežnostjo pridobiti srca vseh. Njegovo obsežno in globoko poznavanje dušnih moči, učinilo ga je mojstra skušenega in delavnega.

Ko je grof Falloux nastopil ministerstvo poduka, rodila se je Dupanloupu velika radost, kajti svoboda poduka na srednjih šolah bila je vpeljana po načrtih, pri kojih je on sam imel največje zasluge. Potem se je tolažil z nado, da se bo tudi podučevanje na visokih šolah priredilo, kar bi mu bila nagrada za tolikoletni trud in boj.

Njegova razprava o „Vzgojevanji“ ostane za dolgo časa naj bolj zanesljivo in učeno vodilo v tej stroki.

Novi biskup dajal je poleg svojih opominjevanj in naročil vedno vsakemu najboljši zgled. On sam je čuval nad manjšim seminarom; v njem preživel je časti vredni prelat svojo najlepšo dobo v življenji; bil je ondi kakor doma.

Imenoval je to semenišče svojo družino, kate-rej je dal pred vsemi drugimi prednost.

Nismo se namenili, opisovati vso delavnost izglednega preleta. Ali lahko omenimo, da ga ni bilo vprašanja, dotikajočega se količkaj verskih ali socialnih razmer, kojega bi on ne bil pretresoval na ta ali uni način.

Kjer in kadarkoli je bilo potreba, vstopil se je pogumno v prvo vrsto borilcev za Boga in družbo človeško.

Baveč se vedno z visokimi namerami, spoznal je kmalu važnost navstajajočih vprašanj. Vspéh tajnih društev, razuzdanost brezverskega pritiska, modraške zvijače materijalistov, panteistov in ateistov dovele so ga k temu, da je napisal knjigo „Strahovi družinskih očetov“ in še dvajset drugih brošur, v katerih opisuje v preroškem duhu in z neprekosljivo logiko nevarnosti, ki nam proté od vseh strani, in pogin, ki nam žuga, če ga ne odvrnemo.

Ko se je pojavilo rimsko vprašanje, opazil je takoj grozečo opasnost, in poskušal jo odstraniti. Takrat si ni nič pomišljeval izpisavati brošurice namenjene vladi. Ko so mu jih

če bi bili tudi Benečani, v taknejo po „karabinérjih“ kmali v „kajho“.

Ljudske šole so tam, tudi za slovenske otroke, popolnoma italijanske, ktere oskrbujejo sicer malo omikani in slabo plačani učitelji. Le v cerkvi se še, se ve da le revna slovenščina sliši. V 50 letih se bo lahko reklo, da Slovencev na Beneškem ni več in bodo le še kot izumrli pollaščeni Slovenci v naši žalostni zgodovini prostor imeli, kakor ponemčeni severni polabski in ostali pruski izumrli Slovani. Ravno tako strašna osoda čaka tudi nas primorske Slovence, t. j. naše potomke, ako bi se, — kar varuj mili Bog! — ponesrečilo k Italiji priklenjenim biti. Zarad tega vse mogoče storimo, kar se še storiti, kar se rešiti dá!

Letošnja letina bi bila za žito sploh dobra imenovati, razun v krajih, kjer je vse toča potolkla in tih je mnogo. Vina se je pridelalo na Krasu in v gorenji Vipavi še nekaj, v goriški okolici pod Krasom do Doraberga in pod Čavnom do Ajdovščine pa prav malo, semtertje malo da nič. In ravno vino je tisti pridelek, iz kterega se denar dobiva, da zamore kmetič svoje davke plačevati. Poznam posestnika, ki plačuje z dokladami okoli 400 gl. davka, vina pa je pridelal komaj 6 kvinčev, (à 60 bokalov), in žita tudi prav malo. Da mora iti kmet in posestnik, ker se davkarije na slabe letine dosti ne ozirajo in k večjemu kdaj kako nezatno malenkost odpišejo — rakovo pot in zabresti v dolgove, pač ni nobeno čudo. Brez srednjega vinskega pridelka, — kajti obdelovanje trt je silno drago in dolgo delo, — ne more kmet davkov in drugih opravil oskrbovati.

Ravno tako huda se godi tudi cerkvam, ktere imajo za oskrbovanje svojih stroškov, večidel le zemljišča, ki pa nekaj let sim skorej nič ali le malo nesejo, odkar trta pridelek odpoveduje. Naj bi se pač tudi s cerkvenim premoženjem milejši ravnalo, kakor že več let sim, ko nektare cerkve ne morejo raznih davkov, zlasti pa onega ekvivalentnega več nositi; sicer utegne marsiktere cerkve premoženje, kakor kmečko na boben priti, kar bi bilo pa kmali počenjanju sosednje Italije podobno. Žalostno pa resnično! Bog nam pomagaj in tisti, ki imajo moč in oblast za to!

Danes 30. oktobra je bila proti jutru huda nevihta, z gromom in točo po goriški okolici, tako da so viditi sem ter tje pobeljeni hribi, zlasti nad Renčami in nad Voglarskim. Čudna prikazen, tako strašno gromenje in toča v tako pozni jeseni in po noči; kdo se tega spominja? Res se nebeške moči gibajo, pa čudno gibajo.

Zarad vednega deževja žuga vse segniti, pozne živinske krme ne more kmet posušiti in pod streho spraviti. Tudi drugod po Pivki se zavoljo vednega deževja kmetu huda godi, ker ne more ne ajde, ne krompirja, ne zadnje živinsko „piče“ pod streho djati. Bog se naj usmili!

Iz Mostara, 30. oktobra. (Oskrunjen a cerkev.) Našim vojakom je še vedno prepovedano vstopati v turške hiše in mošeje da si je skušnija pokazala, da so Turki spoštovanje svojih svetišč zlorabili in ravno tam proti naši vojni spletke kovali.

Pa naše vojaštvo si neče samo z hrabrostjo, ampak tudi z dostojnim, poštenim obnašanjem pridobiti spoštovanje prebivalcev, osvojenih dežel, in raje samo trpi, kakor da bi bilo komu v nadlego.

Uaidan ste iz Sarajeva poročali, kako lepo, kako spodbudljivo in vsem v lep izgled se naši vojaki obnašajo pri cerkvenih opravilih. Vojakom v čast moram reči, da v tem oziru prekosé civilno prebivalstvo, pri katerem e versko prepričanje jako oslabeledo ali pa popolaoma zginilo. Po spodbudnem izgledu svojih višjih in najvišjih vodnikov, in vsled hudih nevarnosti v vojski, ki človeka moliti učé, so naši vojaki res verni, in če bi hotel kdo posematiti zgled tistih liberalcev, ki svoj liberalizem najraje kažejo z brezozirnostjo do vere, cerkve in njenih služabnikov, pri vojaštvu s tem slabo opravi in si ne pridobi nobenih lovorik. To nam priča dogodek, ki se je nedavno pripetil v Dalmaciji.

Pretekli teden marširal je eden naših polkov iz Dalmacije v Mostar. Na poti pride po noči ob 11. uri v Metkovič, kjer pa ni bilo stanovanja pripravljenega, ker v Dalmaciji tako vkvartiranje kakor pri nas ni navadno. Polkovnik pošlje koj patrolo po župana (podestá) s katerim ni posebno prijazno govoril. Ker pri županu ni nič opravil, spravil se je nad katoliškega župnika, ter je dvema kompanijama zaukazal, da naj v katoliški cerkvi prenočite. Župnik in cerkvenik sta se branila ključé dati ter polkovniku odgovorila, da zdaj nimajo ničesar v cerkvi opraviti. Na to je ukazal cerkev siloma odpreti; vojaki tesarji so vlomili vrata in kompaniji ste v cerkvi prenočile. Škoda, ki se je pri tej priliki cerkvi od nekaterih surovih vojakov zgodila, znaša nad 450 gold.

Na pritožbo župana in župnika je polkovnik 25. oktobra dobil z Dunaja povelje, „da naj se oglasi bolnega in naj pride na Dunaj.“

Tako se tedaj pri vojaštvu vsako napačno ravnanje ostro kaznuje in prepričani smo, da tudi ta polkovnik ne bode več imel prilike, vojakov svojih na tak način vkvartirovati po katoliških cerkvah. *)

J. S.

Domače novice.

V Ljubljani 9. novembra

(Bizoviška žitavnica) vabi svoje ude k občenemu zboru dne 17. novembra ob 3. popoldne. Na dnevnem redu je: volitev čatnih udov.

(Po vsem gotovih diplom) za častne ude imamo še izdelanih, p. t. naročnike samo prosimo, da nam koj pri naročilu naznanijo ime d o t i č n e o b č i n e in dan imenovanja.

J. Blaznikovi nasledniki.

(Kmetijska družba) je 4. dne t. m. v Kranji napravila javno dražbo onih lepih juncev Pincgavskega in Belanskega plemena, ki jih je družbe odbornik gosp. Peter Lasnik iz državne podpore nakupil v Belanski dolini na Koroskem, a zarad velike konkurence z velikimi težavami zato, ker iz mnogih dežel iščejo kupci to pleme. Prodanih je bilo 10 juncev po različni starosti in lastnosti od 54 do 140 gold.: trije so šli v Radoliški okraj (Zgoš, Jesenice in Leše), trije v Kranjski okraj (Visoko pri Poljanah, Poljane in Čirčiče), dva v okolico Ljubljansko (spodnji Rožnik in spodnjo Šiško), dva pa v Krški okraj na Dolensko (Dvor). Zastopniki družbe kmetijske pri tej dražbi sta bila gospoda Peter Lasnik in Jos. Fr. Seunig, odbornika centralnega obora, in pa g. M. Pirc predstojnik podružnice Kranjske, ki se v lepem redu izvršili javno dražbo.

(Za ranjene in ubožne vojake) so Vrhniške gospé izročile okrajnemu glavarstvu ljubljanskemu 538 gl. s prošnjo, da naj se od tega denarja 150 gl. da ranjenim vojakom, 150 gl. revnim rezervistnim družinam, 238 gl. pa naj se obrne za invalidno vstanovo. Pri ljudski veselici v Idriji se je v isti namen nabralo 145 gl.

(Podoba dr. Janeza Bleiweisa) izvrstno litografirana v obliki navadnih večih litografij prišla je v tiskarni J. K r a j c a v Novemestu na svitlo in priča o hvalevrednem napredku in razvitku omenjene tiskarne. Podoba s podpisom Bleiweisovim je jako podobna in se za 50 kr. dobiva v vsaki knjigarni in pri založniku g. J. Krajcu v Novemestu.

*) Gosp. dopisniku: V prvotni obliki zdel se nam je dopis nevaren. Vred.

ovračili vladni organi, delal se je tako, kakor bi zametavali malopridneži samo malovredno žurnalistično blago.

Biskup orleanski nikdar ni upognil svojega života pred napredkom...

Kdo je nadalje podpiral sv. Stolico gorečniši, kdo se bolj trudil za razširjanje sinovskega dela „Sv. Peterskega peneza“, ko prav naš biskup Dupanloup? Branilci sv. Stolice boreči se v Castelfidardo prijeli so najprvo pozdrav od velikega biskupa orleanskega. Poslednji list škofa Dupanloupa pisan je bil izključljivo v prospeh papeževih pravic, omenjaje tudi dolžnosti katoličanov do skupnega očeta. Pastirski list, izdan o nabiranji „Sv. Peterskega peneza“ konča se tudi z lepo in pobožno obrambo sv. Stolice proti mnogvrstnim napadnikom.

Cerkev bila je vedno predmet njegove skrbi in truda njegovega. Na Vatikanskem zboru izrekel je popolno vdanost papeževi osobi in avtoriteti; vendar je glasoval zato, da bi

se preložilo na drugo boljšo dobo proglašenje članka o nezmotljivosti. Pozneje pa se je izrekel popolno zadovoljnega z novo versko resnico, ter je podvrgel v vsem svoje mišljenje tirjatvam ss. zbora. Nikdar, tudi v najljutejši polemiki ni odrekel popolne poslušnosti Stolici sv. Petra.

O času prekucije l. 1870 pokazal se je velikanski duh biskupa v noveji svitlobi. Njegova pastirska požrtvovalnost, njegova dobrotljivost in močatost kažejo nam njegovo ljubezen do domovine v najlepšem svitu. Dobrote, koje je onadaj delil svojeji škofiji, so še vedno v najboljšem spominu, da, še celo neprijatelji jih ne morejo pozabiti.

V narodnej skupščini, v senatu slišal se je važni glas biskupa orleanskega pri vsih tehtnih vprašanjih. On je govoril pri predlogu postave za podučevanje na očitnih šolah, pri konečnej obravnavi postave o verskih dolžnostih vojakov itd. skratko vredno in povsod, kjer

koli je trebalo potegniti se za pravico, ali ali braniti vzvišene nazore.

Kaj hočemo govoriti o njegovi pobožnosti dobrotljivosti in skromnosti? Marveč vprašajmo se, kaj ni hvalevrednega v življenji svetega biskupa?

Bolj ko komu drugemu, spodobi se nam, ki smo poznali umrlega škofa, žalovati za velikansko zgubo, ki je tako nenadoma zadela vso katoliško cerkev, celo Francijo. A ena je misel, tolažilna misel, ki nas navdaja. Zadeve, katere je zastopal naš dragi in časti vredni škof s tako vzlastjo, močatostjo in značajnostjo, so gola resnica, resnica pa je večna, kakor je Bog večen.

Časti vredni v Gospodu zaspali pa bo iz nebeške višine prosil za zmago resnice na zemlji. Njegov spomin nas bo spodbujal, njegove priprošnje branile.

Po „Čechu“ iz dnevnika „Defense“ poslovenil K.

Razne reči.

— Kat. pol. društvo v Konjicah napravi v nedeljo dne 17. listopada ob treh popoldne slovesen zbor na čast 70letnice blagorodnega gosp. dr. Janeza Bleiweisa, očeta Slovencev. Vse ude uljudno vabi k slovesnosti
Odbor.

— Svitli cesar so 200 gl. darovali za stavljenje nove šole pri sv. Martinu pri Gornjemgradu.

— Resigniral je č. g. Anton Pučko, imenovani župnik za št. Ilj v Slov. goricah in je ta župnija zopet razpisana do 29. nov.

— Pogreb slavnega biskupa orleanskega bil je dne 23. okt. z nenavadno častjo, globoko žalostjo in veliko slavo. Iz Pariza pridrdral je poseben vlak, ter pripeljal 280 osob. Sicer prišla je od blizo in daleč nebrojna množica ljudi vsih stanov; duhovni in svetovni ljudje, učenci in njih učitelji, mlado in staro s kratka vsakdo je hotel spremiti ranjega pisatelja, govornika in škofa k zadnjemu počitku. Prišla sta v Orleans dva kardinala (Gubert iz Pariza in Bonnechose iz Rouen-a), pet nadškofov, in 13 škofov. Pogrebni govor moral bi bil imeti generalni vikar p. Bougaud, ali ni smel, kajti blagi ranji sporočil je v svojej oporoki, naj se spominjajo verni z molitvijo njegove duše, pri pogrebu pa naj ne napravljajo nobenih slovesnosti. — Tudi sploh nam njegova poslednja volja kaže moža izglednega, polnega spokornega duha; Dupanloupova oporoka znači nam ranjega kot pravega duhovna, svetega škofa, ki je ljubil pravico in resnico, iskal zgubljene duše, — nad vse pa ljubil Boga. Sicer omenimo, da so prišli na pogreb tudi zastopniki francoske akademije (Saint-René Taillandier, Doucet, Caro, Dumas), senata (vojvoda d' Audifret-Paquier Broglie, Barante de Menax, de Champagne itd.), da ne govorimo o katoliškem plemenitstvu, o velmožeh cele dežele in nepreglednih zastopih vsega vernega ljudstva Francije.

— Kjiževnost. „Pesmi Pavline Pajkove“ prišle so v lični 75 strani obsegajoči knjižici v Mariboru ravnokar na svitlo in se dobivajo v Mariboru v Pajkovi tiskarni po 40 kr., naravnost po pošti naročene pa po 45 kr. Njihov obseg naznanjajo vrstice na čelu: „Iz prve sladkosti, ki hitro zbeži, iz prve britkosti spoznavanja dni, iz solz in hlepenja, blaženstva mučenja, iz svete ljubave rodbinskih vezij, in k materi Slavi ljubezni čutil, iz tega nastala ta knjiga je mala“.

„Božja pot k naši ljubi Gospej presvetege srca in devetdnevnice k Mariji vedne pomoči“ imenuje se molitvena knjiga, katero je spisal rodoljubni duhovnik g. Janez Volčič, ter je v založbi g. Matija Gerberja te dni prišla na svitlo. Od g. Volčiča spisane molitvene bukve so ljudem tako znane in priljubljene, da nam tudi najnovejšega njegovega delca ni treba še posebno priporočati, ker ga priporoča ime pisateljevo samo. Knjižica obsega 206 in 189 strani in se dobiva pri založniku Matiju Gerberju v Ljubljani v usnji vezana po 80 kr., v usnji z zlatim obrezkom pa po 1 gl. 10 kr.

— Živinska kuga se je pokazala v nekdanji vojaška granici. Deželna vlada je vsled tega prepovedala govejo živino, kože in druge reči po katerih se ta bolezen zna zatrositi, iz Zemuna in Mitroviškega okraja vvaževati v našo deželo.

Eksekutivne dražbe.

9. novembra: 2. Hafner iz Godešič, 3. Švolžak od sv. Duha, 3. Šolar iz Topolj, 1. Čadež iz

Hotavelj, vsi v Loki. 2. Oberstar iz Zlatneka, 2. Novak z Brega, 2. Ruperčič iz Retij, 3. Stare iz Hrovače, 3. Levstek z Bele vode, Bartol z Hriba, vsi v Ribnici. 2. Dedek, 2. Križman iz Pec, 2. Smertnik iz Švice, 2. Lenič z Gorenjega Gola, 3. Valjavec iz Spodnje Šiške, 2. Železnikar iz Dobravice, vsi v Ljubljani. 2. Reil v Tržiču. 3. Jenko z Visokega, 2. Gaber iz Rupe, 1. Čebul iz Adergaza, 1. Hočvar iz Dolenjega Bernika, vsi v Kranji. 3. Pirc iz Volovnika, 3. Zakrajšek iz Srednjega Arta, 3. Brandula iz Studenca, vsi v Krškem. 3. Gasperlin iz Kaplevasi, 1. Kušar iz Kamnika, oba v Kamniku. 3. Cujnik iz Drame, 3. Luzar iz Dolenjega Maharovca, oba v Kostanjevici. 3. Novak in Fuk iz Famelj, 2. Hreščak iz Gaberča, 3. Matjašič iz Famelj, vsi v Senožečah.

Umrli so:

Od 4. do 6. nov.: Johana Taškar, cigararica 21 l., za jetiko. Lorenc Brekvar, hišnik 80 l., za vodenico. Helena Kosin, vrt. ž. 57 l., za rakom. Petrina Grile, not. vrad. o. 18 d., za sušico.

Telegrafične denarne cene 8. novembra.

Papirna renta 60.85 — Sreberna renta 62.45 — Zlata renta 71.15 — 1860letno državno posojilo 112.30
Bankine akcije 786 — Kreditne akcije 224.50 — London 116.80 — Šturo 100 — — Ces. kr. cekini 5.75. — 20. francov 9.38

Zahvala.

Vsim sorodnikom, prijateljem, znancem in sploh vsim onim, koji so se vdeležili v tako lepem številu pogreba mojega rajnega, nepozabljivega moža, oziroma očeta

Antona Križaja

c. kr. poštarja,

se prisrčno zahvaljujejo

Žalujoči ostali.

V št. Petru 7. novembra 1878.

Najprimernejše darilce

za

pridne otroke

ste povesti:

1. Hanani, ali zadnji dnevi Jeruzalema, in
2. Zadnji dnevi Ogleja.

Knjižici obsegate okoli 180 strani in se dobivata mehko vezani po 30 kr. pri opravištvu „Slovenca“, ki po želji preskrbi tudi ličnejše vezanje. Kdor jih naroči deset, dobi eno knjižico po vrhu. (29)

Žitne cene preteklega tedna.

Za tiste, katerim nova mera in vaga še ni gladka, pristavili smo, koliko bi reči veljale po stari meri. 1 hektoliter znaša $3\frac{26}{100}$ mernikov.

Reči	V Ljubljani		V Novem-mestu		V Kranji		V Sodražici		V Mariboru		V Ptujju		V Ormužu		V Celovcu		V Zagrebu	
	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.
Pšenice	(hektoliter)	6 80	6 84	7 80	9 45	6 50	5 40	5 80	9 46	8 90								
	(mernik)	2 10	2 10	2 40	2 90	2 66	1 9	1 80	2 72	2 73								
Reži	(hektoliter)	4 56	4 90	4 88	—	4 90	4 40	4 50	5 86	7 —								
	(mernik)	1 40	1 50	1 50	—	1 90	1 35	1 38	1 80	2 —								
Jedmena	(hektoliter)	4 8	4 50	4 55	4 90	4 50	4 20	5 40	6 72	5 20								
	(mernik)	1 25	1 32	1 34	1 50	1 38	1 29	1 55	2 7	1 36								
Ajda	(hektoliter)	4 90	5 —	4 55	5 76	4 80	6 40	4 17	5 78	6 70								
	(mernik)	1 50	1 52	1 34	2 —	1 48	1 97	1 26	1 85	2 6								
Prosk	(hektoliter)	5 55	6 —	4 56	5 84	4 60	4 60	7 80	4 46	8 60								
	(mernik)	1 70	1 85	1 34	1 60	1 42	1 42	2 40	1 36	2 66								
Turšico	(hektoliter)	4 10	6 —	5 52	6 18	4 60	4 20	6 60	5 97	6 40								
	(mernik)	1 65	1 85	1 87	1 90	1 42	1 29	2 53	1 84	1 97								
Ovsa	(hektoliter)	2 12	3 35	2 92	3 26	2 40	2 50	3 25	3 97	4 —								
	(mernik)	— 90	1 —	— 90	1 —	— 78	1 78	1 —	1 21	1 22								

G. PICCOLI,

lekar v Ljubljani, na dunajski cesti „pri angelju“,

priporoča:

1. **Tr. Rh. Comp.** sploh imenovana

Franc-ova esenca,

izvrstno pomaga zoper vse notranje bolezni v želodcu, pri telesnih zaprtijah, hemoroidih itd. Ta tinktura se vsakej družici najgorkeje priporoča, ker je za veliko tisoč ljudem k zdravju pripomogla. Steklenica s podukom o rabi vred velja 10.

2. **Dr. Mora-ovo zdravilo zoper mrzlico** pomaga pri tej bolezni neizmotljivo, steklenica velja 80 kr.

3. **Malinčni sok** (Himbeerabguss) iz domačih, gorskih malin, v steklenicah, ki držé 1 kilo — po 80 kr. — Temu, ki več kupi, še ceneje.

4. **Anaterinina ustna voda**, steklenica velja 60 kr., in z zobni prah, škatlica po 40 kr.

5. **Prah za pokončanje bolh, ščurkov in drugega mrčesa** iz pravih dalmatinskih rož, paket po 10 kr.

6. **Homeopatična apoteka**, popolnem uredjena po prof. Haagerju:

1 steklenica jagodic velja 10 kr.

1 steklenica tinkture velja 20 kr.

Vsako naročilo se natanko po naročilu pripravi v zahtevanej stopni močno.

7. **Dorsch — ribje olje**, se rabi zoper škrofelje, škrofelastne kóstne bolezni, sušico, kašelj itd., steklenica velja 60 kr., z železodürom 1 gl. Gospod G. Piccoli, lekar in čar v Ljubljani.

Kašelj in teška sapa sta me hudo nadgovala, zato sem po zdravnikovem rasvetu tri mesece zavžival Vaše Dorschevo ribje olje z železodürom. — Že po zavžitju nekoliko steklenic sem čutil velike olajšanje, — zdaj pa se imam samo izvrstnej zdravilnej moči tega olja zahvaliti, da sem kašelj čisto odpravil, in svoje zdravje zopet zadobil. Zato morem to zdravilo očitno najgorkeje priporočiti.

V Ljubljani, dne 9. septembra 1878.

Janez Kilar, trnovski kaplan.

Pismena naročila z naslovom: **G. Piccoli**, lekarna v Ljubljani, se točno izvršujejo proti poštenemu podvetju. (4)

J. Dogan,

mizar,

priporoča svojo zalogo doma izdelanega

hišnega orodja

v Šelenburgovi ulici (v Kozlerjevi hiši zraven čitalnice). — Tudi sprejema vsa

stavbena mizarska dela

po najnižji ceni. (3)